

NYHETER OM EU

NYHETSBRV FRÅN FOLKRÖRELSEN NEJ TILL EU ■ JANUARI 2008

Vaxholmsdomen hotar den svenska arbetsmarknadsmodellen

EU-domstolens avgörande i Vaxholmsmålet strax före jul blev ett svidande nederlag för hela fackföreningsrörelsen. Domen är ett direkt angrepp på löntagarnas rättigheter och den svenska kollektivavtalsmodellen. Domen öppnar för social dumping och utnyttjande av underbetald arbetskraft från andra EU-länder i Sverige. I förlängningen hotar detta även de svenska löntagarnas rättigheter. EU-domstolens utslag sätter i fara den grundlagsfästa konflikträtten och slår i praktiken fast att konflikträtten bara gäller då den inte begränsar den fria marknaden. Domen öppnar för en övergång till minimilöner på den svenska arbetsmarknaden, ett system som vi på goda grunder inte har valt som bas för att reglera löner på arbetsmarknaden.

Det brådskar att LO-ledningen börjar förstå vad situationen kräver. Första steget bör vara att kliva ur förnekelsen runt sitt nederlag. Andra steget att självkritiskt granska sitt agerande före och efter folkomröstningen 1994. I stort sett hela ledningen för LO uppmanade medlemmarna att rösta ja till EU. LO påstod sig ha fått garantier för att ett EU-medlemskap inte skulle äventyra den svenska modellen på arbetsmarknaden. Men den ensidiga svenska deklARATION, som såväl LO som SAF (idag Svenskt Näringsliv) viftade med innan folkomröstningen, var enbart ett värdelöst papper. Lika tomt och innehållslöst var de fackliga och socialdemokratiska EU-entusiasternas prat om att EU var eller skulle kunna bli "en politisk motvikt", eller rent av "ett vänsterprojekt".

EU-domen i Vaxholmfallet är en bekräftelse på att EU är och förblir ett marknadsliberalt projekt där det främsta ekonomiska syftet är att skapa en stor

marknad fri från statliga ingrepp, politiska regleringar och fackliga avtal. EU är för att tala med den dåvarande högerledaren, numera utrikesminister i den borgerliga alliansregeringen, Carl Bildt "ett frihetsprojekt"; ett projekt för "ekonomisk frigörelse och liberalisering med det fria företaget och den fria konkurrensen som hörnstenar".

I "Facket i Europa", en annonsbilaga från LO:s informationsenhet utgiven i maj 2005, förklarade LO:s andre vice ordförande Erland Olausson att LO kan tvingas ompröva sitt stöd till det svenska medlemskapet i EU om det visar sig att EU-domstolen kan lägga sig i den svenska kollektivavtalsmodellen.

Ett år senare varnade Erland Olausson i LO-tidningen för vad som skulle bli konsekvenserna om utslaget i EU-domstolen skulle bli som det blev: "Då har de grundläggande förutsättningarna för vårt medlemskap i EU raderats. Då är det min övertygelse att vi inte kan vara med i den klubben." Kommer LO:s andre vice ordförande att leva upp till sina uttalanden att kräva utträde ur EU, nu när facket inte längre kan försvara den svenska modellen mot EU:s angrepp?

Vaxholmsdomen har en direkt koppling till den nya EU-grundlag, Lissabonfördraget, som medlemsländerna nu ska ta ställning till.

I den ovan nämnda LO-annonsbilaga från 2005 säger Erland Olausson: "Vi skulle vara mycket tryggare med det nya fördraget. Där är stödet för kollektivavtal och konflikträtten starkare än i det nuvarande. Jag tror inte att AD hade kunnat begära in ett yttrande från EG-domstolen om det nya fördraget hade varit i kraft. Det hade varit självklart att det svenska kollektivavtals-

systemet ska gälla fullt ut."

Vaxholmsdomen borde vara en väckarklocka för alla dem, som i likhet med LO:s andre vice ordförande och andra EU-frälsta såsom LO:s ordförande Wanja Lundby-Wedin, har drömt om att Lissabonfördraget med EU:s rättighetsstadga kommer att säkra den svenska modellen på arbetsmarknadsområdet.

Domar i EU:s domstol avkunnas med EU:s fördrag som grund. Lissabonfördragets innehåll är på detta område detsamma som nuvarande fördrag, marknaden kommer först. I Vaxholmsdomen konstaterar EU-domstolen att fackliga stridsåtgärder är en grundläggande rättighet inom EU, men att de svenska fackens blockad var ett hinder för friheten att erbjuda tjänster på EU:s inre marknad. EU:s domstol tar således redan hänsyn till EU:s rättighetsstadga när den dömer, men det ruckar inte på den fria marknadens hegemoni i EU.

Att förespråka Lissabonfördraget är därmed i praktiken detsamma som att förespråka Vaxholmsdomen. Konsekvensen av Vaxholmsfallet borde åtminstone vara att LO och socialdemokraterna omprövar sitt stöd till Lissabonfördraget. Eller i vart fall begär en omförhandling där Sverige i fördraget garanteras ett juridiskt bindande undantag som garanterar att löntagare som arbetar i Sverige får samma skydd av kollektivavtal som sina svenska arbetskamrater. Det vill säga en sådan garanti som LO-ledningen påstod fanns i det svenska medlemskapsavtal som högerledaren Carl Bildt och hans vapendragare Ulf Dinkelspiel förhandlat fram.

Under alla omständigheter måste LO kräva och verka för att svenska folket får ta ställning till Lissabonfördraget i en ny folkomröstning.

Norge utreder tjänstedirektivets följder

Norges regering har beslutat tillsätta tre utredningar som ska belysa vilka effekter EU:s tjänstedirektiv kan få. Därefter ska den ta ställning till om Norge för första gången ska motsätta sig att ett direktiv tas in i EES-avtalet. I Norge pågår det en intensiv debatt där det hävdas att tjänstedirektivet hotar välfärden. Såväl regeringen som fackföreningsrörelsen är splittrad. Regeringen har nu uppdragit åt oberoende experter att utreda vilka konsekvenser direktivet kan få på en rad områden, bland annat för arbetet mot social dumpning av löner och arbetsvillkor. Utredningarna ska vara klara i mars. Då hoppas regeringen ha ett bra underlag för att ta ställning till om direktivet bör införlivas i EES-avtalet eller inte.

Polen reserverar sig mot rättighetsstadgan

Inte heller Polen vill bli bundet fullt ut av EU:s stadga om grundläggande rättigheter. Polen kommer därför liksom Storbritannien att ansluta sig till det protokoll till EU:s nya fördrag, Lissabonfördraget, som innebär att varken EU-domstolen eller nationella domstolar ska kunna underkänna nationella regler med hänvisning till stadgan. I en särskild punkt understryker Storbritannien och Polen att de i synnerhet reserverar sig mot stadgans avdelning IV, där de arbetsrättsligt relevanta rättigheterna finns, ska ha några effekter på deras nationella rätt.

Mp kräver folkomröstning om EU:s nya grundlag

Miljöpartiet är starkt kritiskt till att regeringen inte utlyser en folkomröstning om EU:s nya fördrag. Partiets ledamot i riksdagens EU-nämnd, Ulf Holm, säger att fördraget i stora delar bara är en ny tappning av den tidigare konstitution som holländare och fransmän röstade ned.

– Det är ett svek mot svenska folket att inte ha en folkomröstning om EU:s framtid. Syftet med fördraget var att EU skulle närma sig medborgarna. Då

borde också rimligen medborgare få säga sitt, säger Ulf Holm.

– Med det nya Lissabonfördraget flyttas ännu mer makt från de enskilda medlemsstaterna till EU, vilket inte är en bra utveckling. Det är en enkelriktad gata där makt förs till EU, men det finns inte i en enda fråga att där EU lämnar tillbaka makt till medlemsstaterna, menar Ulf Holm.

Norska EU-motståndet växer

EU-motståndet i Norge är starkare än någon gång förr, rapporterar opinionsinstitutet Synovate. Precis hälften av de tillfrågade norska väljarna säger nej till att bli medlemmar i unionen, mot 30 procent som säger ja.

Två gånger har normmännen folkomröstat om EU-medlemskap: 1972 och 1994. Båda gångerna blev det nej.

Ungern först att anta Lissabonfördraget

Under kvällen den 17 december ratificerade det ungerska parlamentet Lissabonfördraget. Enligt premiärministern Ferenc Gyurcsany var frågan redan utredd sedan Ungern tidigare bearbetat det närmast identiska förra fördragsförslaget. I samband med ratificeringen ändrades även den ungerska konstitutionen. Lissabonfördraget antogs med röstsiffrorna 325 för och fem emot. Därmed blev Ungern det första EU-landet att anta det nya fördraget.

EU godkänner sänkt arbetsgivaravgift

EU-kommissionen godkänner att den svenska regeringen sänker arbetsgivaravgifterna för små och medelstora företag inom vissa delar av tjänstesektorn.

Kommissionen blev inkopplad sedan det stod klart att förslaget kunde strida mot EU:s regler om att statligt stöd inte får snedvrیدا konkurrensen. Godkännandet motiveras utifrån att sänkningen är ett initiativ för att bekämpa svartarbete och att effekterna också kan bli att sysselsättningen ökar. Detta uppvägar en eventuell snedvridning av konkurrensen som inte anses bli så stor. Jämfört med det svenska ursprungliga

förslaget har regeringen kompromissat och sänkningen ska bara gälla företag med färre än 250 anställda.

Arbetsgivaravgifterna sänks från 32 till 10 procent.

Förslaget skulle ha trätt i kraft den 1 januari 2008, men granskningen har dragit ut på tiden. Reglerna börjar gälla senare i vår.

Ingen dansk folkomröstning om Lissabonfördraget

Det blir ingen dansk folkomröstning om Lissabonfördraget. Folketinget sade i en omröstning (110 mot 48) den 11 december nej till folkomröstning om EU:s nya grundlag. Enligt statsminister Anders Fogh Rasmussen behövs ingen folkomröstning eftersom fördraget inte innebär någon förlust av dansk suveränitet.

– Vi följer därmed dansk praxis, att hålla folkomröstningar om EU endast om det sker suveränitetsöverlåtelse till EU. Så är inte fallet med Lissabonfördraget, sade Anders Fogh Rasmussen.

Jens-Peter Bonde, nestorn i danskt EU-motstånd, kommenterade fördraget från EU-parlamentets talarstol och var upprörd över att det danska folketinget röstade nej till en folkomröstning.

– De danska ledamöterna i folketinget har inte ens läst detta obegripliga fördrag. Ironiskt nog ska fördraget inte tryckas i läslig form förrän det ratificerats. Nu finns en obegriplig numrering och inga jämförande tabeller finns. Man ska blint skriva på är det tänkt, sade Jens-Peter Bonde.

Sveriges arbetslöshet något under EU-snittet

Arbetslösheten i de 15 euroländerna låg kvar på oförändrade 7,2 procent i november jämfört med oktober, enligt nya siffror från EU:s statistikorgan Eurostat. Bland EU:s alla 27 medlemsländer var arbetslösheten 6,9 procent i november, också det oförändrat jämfört med månaden före.

Lägst arbetslöshet har Holland med 2,9 procent följt av Danmark med 3,2 procent. I Sverige låg arbetslösheten i november på 6,0 procent, enligt Eurostats sätt att mäta.